

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/89/2016
Identifikačné číslo spisu:	7210207679
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7210207679.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne U. L., bytom M., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným, s o sídlom v Košiciach, Rázusova 1, proti žalovaným 1/ C. Z., bytom M., zastúpenému Mgr. Petrom Pirhoňom, advokátom so sídlom v Košiciach, Cyklistická 15, 2/ Slovenskej demokratickej a kresťanskej únii - Demokratickej strane, s o sídlom v Bratislave, Vajnorská 142, IČO: 36060101, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42 C 49/2010, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. augusta 2015 sp. zn. 11 Co 504/2013, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. augusta 2015 sp. zn. 11 Co 504/2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 17. septembra 2013 č. k. 42 C 49/2010-570 uložil žalovanému 1/ povinnosť nahradiť žalobkyňu na účet jej právnej zástupkyne trovy konania vo výške 2 039,64 € pozostávajúce z náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 1 415,64 € a z náhrady súdneho poplatku vo výške 624 €, v lehote do troch dní od právoplatnosti uznesenia. O trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), podľa ktorého, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo o d ú v a h y s ú d u ; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. V danom prípade mala žalobkyňa plný úspech v hlavnej otázke a síce, že do jej osobnostných práv bolo zasiahnuté neprípustným spôsobom a zamietnutie jej nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo dané úvahou súdu. Hoci teda žalobkyňa formálne mala úspech len čiastočný, v tomto prípade má v zmysle citovaného zákonného ustanovenia právo voči žalovanému 1/ na plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. augusta 2015 sp. zn. 11 Co 504/2013 podľa § 220 O.s.p. zmenil uznesenie Okresného súdu Košice II zo 17. septembra 2013 č. k. 42 C 49/2010-570 v napadnutom výroku o trovách konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaného 1/ tak, že

priznal žalobkyni náhradu trov konania vo výške 1 610,86 €, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 986,86 € a z náhrady zaplatených súdnych poplatkov vo výške 624 €; žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť ju právnej zástupkyni žalobkyne do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Súčasne žalovanému 1/ priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 46,21 €; žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť ju právnej zástupkyni žalovaného 1/ do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Odvolací súd uviedol, že nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch bolo dané úvahou súdu v zmysle § 142 ods. 3 O.s.p., preto žalobkyni patrí náhrada trov konania v plnej výške, ako to správne konštatoval súd prvej inštancie. Pri výpočte tarifnej odmeny advokáta však podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na prisúdené plnenie (právo) priznané právoplatným rozsudkom treba vychádzať zo sumy 1 000 € ako tarifnej hodnoty veci v súlade s ustanovením § 142 ods. 3 O.s.p. a podľa § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, jeho zmeňujúcemu výroku o trovách konania, podal žalovaný 1/ dovolanie z dôvodu, že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Žalovaný 1/ je toho názoru, že v danom prípade aplikácia ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. nezodpovedá požiadavkám na spravodlivý a rovnaký výklad ustanovenia zákona vo vzťahu ku každému z účastníkov konania; takýto výklad zvýhodňuje žalobkyňu vo vzťahu k žalovanému 1/, čo je v našom právnom poriadku neprípustné. V súlade s ustanovením § 136 O.s.p. úvaha súdu je namieste len v prípadoch, ak možno zistiť výšku nárokov len s nepomerými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec. Hoci určenie podľa úvahy súdu zahŕňa i nárok na primerané zadosťučinenie, podľa žalovaného 1/ musí ísť o plnenie priznané aspoň v minimálnej sume, nie o zamietnutie žaloby v tejto časti. Nemožno súhlasiť s názorom, že žalobkyňa mala plný úspech v hlavnej otázke, t. j. že do jej osobnostných práv bolo zasiahnuté neprípustným spôsobom. Podľa názoru žalovaného 1/ hlavnou bola i otázka náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s prihliadnutím na sumu, ktorú žalobkyňa od žalovaných žiadala. Žalovaný 1/ má za to, že žalobkyňa nedosiahla väčší úspech vo veci ako žalovaný 1/, a preto priznanie jej náhrady trov konania možno považovať za nespravodlivé; žalovaný 1/ bol niekoľkonásobne úspešnejší. Uznesenie odvolacieho súdu sa javí ako nepreskúmateľné a zmätočné i vzhľadom k výške náhrady trov konania v časti náhrady súdneho poplatku. Žalovaný 1/ vyslovil presvedčenie, že okrem uvedených dôvodov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom i z dôvodu, že odvolací súd neskúmal, či na strane žalovaného 1/ nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobkyni podľa ustanovenia § 150 O.s.p.

4. Žalobkyňa sa v o vyjadrení k dovolaniu stotožnila s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu; dovolanie žalovaného 1/ žiadala odmietnuť, príp. zamietnuť a zaviazat ho na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaného 1/ bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

7. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu je upravená v § 237 a § 239 O.s.p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalovaného 1/ konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

8. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

9. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

10. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“).

11. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.).

12. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalovaného 1/ (č. l. 578 spisu) sa písomne vyjadrila žalobkyňa podaním doručeným súdu prvej inštancie 18. októbra 2013 (č. l. 581 spisu), žalovaný 1/ ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalobkyne nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanému 1/ došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto uznesenie krajského súdu v celom rozsahu zrušil (t. j. vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov odvolacieho konania) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) uzneseniu krajského súdu (453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.